

İlgili Kanun / Madde
3201. YHBK/1

T.C.
YARGITAY
21. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2005/6678
Karar No. 2005/6046
Tarihi: 14.06.2005

**● YURT DIŐI HİZMETLERİN BORÇLANMASI
İÇİN HİZMETİN GEÇTİĞİ VE BAŐVURU
DÖNEMİNDE VATANDAŐ OLMA ZORUN-
LULUĞU**

ÖZETİ: Sadece borçlanma tarihinde Türk Vatandaşı olma yeterli olmayıp borçlanılmak istenilen sürenin geçtiği dönemde de Türk Vatandaşı olunmasının gerekli olduğu kuşkusuzdur. Hal böyle olunca talep konusu hizmetin geçtiği dönemde Türk Vatandaşı olmayan davacının 3201 Sayılı Yasa'dan yararlanması mümkün olmadığından mahkemece bu yön göz ardı edilerek yazılı Şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

DAVA: Davacı, 1.2.1970-28.2.1976 tarihleri arasında yurt dışında geöen 1 yıl 8 ay 24 günlük çalışma süresinin borçlandırılması gerektiğinin tesbitiyle, bu çalıŐmasının Türkiye'deki sigortalılığına eklenmesine karar verilmesini istemiŐtir.

Mahkeme ilamında belirtildiği Şekilde, isteğin kısmen kabulüne karar vermiŐtir.

Hükümün davalı vekilince temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaŐıldıktan ve Tetkik Hakimi B. Mustafa ŐimŐek tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra iÇin gereği düşünöldü ve aŐaĐıdaki karar tesbit edildi.

Türk VatandaŐılıĐını 1976 yılında kazanan davacı, Bulgaristan'da 1.2.1970 ile 28.2.1976 tarihleri arasında geöen çalıŐmalarından bir kısmına ilişkin olarak yaptığı borçlanma talebinin 3201 Sayılı Yasa'ya göre kabul edilmesi gerektiğinin tesbitini istemiŐtir.

Mahkemece ilamda belirtilen gereköe ile isteğin kabulüne karar verilmiŐ ise de; varılan sonuç usul ve yasaya uygun bulunmamaktadır.

Yargıtay Kararları

Gerçekten; iddia, savunma ve tüm dosya içeriğine göre; Türk soylu olan davacının Bulgaristan'dan 8.7.1976 tarihinde Türkiye'ye göçmen olarak geldiği ve 12.12.1976 günlü yetkili makamın kararı ile Türk Vatandaşlığına alındığı, 12.5.2004 tarihli dilekçesiyle S.S.K.'ya başvurarak Türk Vatandaşı olmadan önce Bulgaristan'da geçmiş hizmetlerinden bir kısmını 3201 Sayılı Yasaya göre değerlendirilmesi için borçlanma talebinde bulunduğu, borçlanma talebinde bulunulan hizmetlerin geçtiği dönemde Bulgaristan vatandaşı olması nedeniyle isteğinin reddedildiği hususları tartışmasıdır.

Uyuşmazlık davacının Bulgaristan vatandaşı iken yurtdışında geçmiş çalışma sürelerini 3201 Sayılı Yasa uyarınca borçlanmasının mümkün olup olmadığına, başka bir anlatımla borçlanma talebinde bulunulan hizmetlerin geçtiği dönemde Türk Vatandaşı olmanın gerekliliği olduğu veya bunun aksine sadece borçlanma talebi tarihinde Türk Vatandaşı olmasının yeterli bulunup bulunmadığına ilişkin olup, davanın yasal dayanağı 3201 Sayılı Kanun'un 1. ve 403 Sayılı Kanun'un 10. maddeleridir. Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkındaki 3201 Sayılı Yasa'nın 1. maddesinde "18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarının yurt dışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri, bu çalışma süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ve yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, 2'nci maddede belirtilen sosyal güvenlikleri kuruluşlarına prim, kesenek ve karşılık ödenmemiş olması ve istekleri halinde bu kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir." Şeklinde hükme bağlanmış ve aynı yasanın tanımlar başlıklı 2. maddesinin "c. fıkrasında" sürelerin değerlendirilmesi kavramı "Türk Vatandaşlığına haiz olanların 1. madde de belirtilen sürelerinin istekleri halinde değerlendirilmesi" olarak tanımlanmıştır. Türk vatandaşı olma koşulunun hangi tarihte yerine getirilirse yeterli olacağı hakkında sözü edilen yasada açık bir düzenlemeye yer verilmediğinden sonradan kazanılan vatandaşlığın geçmişe etkili (makabline şamil) olup olmadığı ve hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceği hususlarının Türk Vatandaşlık Hukuku kurallarına göre belirlenmesi gerektiği açıktır. Türk Vatandaşlık Hukuku'na göre; kişinin doğumdan sonra ve doğumdan başka sebeplerle vatandaşlığı kazanma yollarından biride yetkili makamın kararı ile Türk Vatandaşlığının kazanılmasıdır. Yetkili makamın kararı ile Türk Vatandaşlığının kazanılması hali doktrinde "telsik" olarak ifade edilmektedir. Telsikten maksat, kişinin daha önceden vatandaşlık bağı ile bağlı olmadığı bir devletin vatandaşlığına kanunda öngörülen şartları yerine getirmesi ve istemde bulunmasıyla yetkili makamlarca, o devletin vatandaşlığına alınması halini ifade eder. Muhaceret (göç) yoluyla gelen Türk soylu kişilerin iskân Kanunları çerçevesinde Türk Vatandaşlığına alınması işlemleri de telsik niteliğinde olup aynı hüküm ve sonuçları meydana getirirler. Telsik geçmişe etkili değildir. Türk Vatandaşlığı telsik kararının hüküm ifade ettiği andan itibaren kazanılmış olur.

Yargıtay Kararları

Sonuç olarak bu tarihten önceki zamana ait fiillerinde ve işlemlerinde ilgili (Türk Vatandaşlığını kazanmış kişi) yabancı muamelesi göreceğinden, bunun sonuçlarına katlanma durumundadır. 403. Sayılı Türk Vatandaşlık Kanunu'nun davacının Türk Vatandaşlığını kazanma yoluna göre uygulanması gereken 10. maddesinde de açıkça Türk Vatandaşlığına alınma; yetkili makamın bu konudaki karar tarihinden itibaren hüküm ifade edeceği kuralını içermektedir.

Yukarıda açıklanan maddi ve hukuki olgulara göre sadece borçlanma tarihinde Türk Vatandaşı olma yeterli olmayıp borçlanılmak istenilen sürenin geçtiği dönemde de Türk Vatandaşı olunmasının gerekli olduğu kuşkusuzdur. Hal böyle olunca talep konusu hizmetin geçtiği dönemde Türk Vatandaşı olmayan davacının 3201 Sayılı Yasa'dan yararlanması mümkün olmadığından mahkemece bu yön göz ardı edilerek yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

O halde, davalının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükümün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, 14.6.2005 gününde oybirliğiyle karar verildi.